

ΜΙΧΑΗΛ ΜΙΧΑΛΙΟΣ

ΥΠΟΓΕΙΕΣ ΖΩΕΣ

ΝΟΥΒΕΛΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΥΠΟΓΕΙΕΣ ΖΩΕΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΜΙΧΑΛΙΟΣ

LIBRON

πρώτη έκδοση, Ιούνιος 2019

© Copyright LIBRON ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε. & Μιχαήλ Μιχαλιός

Αθήνα, 2019

ISBN 978-618-83812-3-0

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως ο νόμος έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η καθ' οιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό, οπτικοακουστικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, μετάδοση, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Σειρά: Σύγχρονη Ελληνική Πεζογραφία - 5

Νουβέλα

Μιχαήλ Μιχαλιός, *Υπόγειες Ζωές*

Διόρθωση: Γιώργος Σπυράκης & Κλέλια Πάππου

Σελιδοποίηση & Σχεδιασμός Εξωφύλλου: Μιχάλης Ζούπας | www.zoupas.gr

LIBRON Εκδοτική Ι.Κ.Ε.

Λουκιανού 25 & Χάρητος

106-75 Αθήνα, Τ. 210-3314105

eMail: info@libron.gr • website: www.libron.gr

Στον ξάδερφό μου,
εκεί ψηλά

Η ΕΞΟΔΙΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

«ΔΥΠΑΜΑΙ, αλλά πρέπει να διακόψουμε τη συνεργασία μας». Αυτή η φράση έφερε βόλτες αδιάκοπα και μονότονα μες στο μυαλό του. Σε κάθε του βήμα, λες κι είχε ένα μυτερό πετραδάκι στο παπούτσι του, έρχονταν κι έφευγαν σαν παλίρροια τα λόγια του αφεντικού του. Μα πιο πολύ τον έπνιγε ο θυμός για κείνες τις κοφτερές κουβέντες πριν κλείσει την πόρτα του γραφείου του. «Δυστυχώς, αγαπητέ μου, αυτά έχει η δουλειά μας. Έτσι είναι ο ιδιωτικός τομέας», έγραψε το υστερόγραφο καθώς τον ξεπροβόδιζε μ' ένα χαμόγελο ως τ' αφτιά. Του φάνηκε πολύ περίεργο, γιατί αυτό το στρυφνό και δύστροπο καθίκι ήταν πάντα μουτρωμένο και κακόκεφο.

Όλα θάμπωσαν από τη στιγμή που βγήκε από την πόρτα της εταιρείας. Σαν να ήταν φυλακισμένος μέσα σ' ένα μεγάλο σύννεφο. Το βλέμμα του σφηνωμένο στη χαραμάδα ανάμεσα στο κορμί του και στο χάρτινο κουτί που κρατούσε. Τίποτα δεν μπορούσε να τον ξεγαντζώσει από την εικόνα του κυνικού διευθυντή. Ακόμα και οι ήχοι γύρω του είχαν σβήσει. Μόνο το κουδούνισμα απ' τα ψιλιά στην τσέπη του για τον αυτόματο πωλητή άκουγε. Όπως οι ελπίδες του· λίγα ψιλιά στην τσέπη της καρδιάς του.

Οι άνθρωποι λες και ήταν αόρατοι. Μόνο το βάρος του κουτιού με τα προσωπικά του αντικείμενα αισθανόταν. Πέντε φιλοπράγματα είχε όλα κι όλα, μα για αυτόν ήταν σαν πέτρα

δεμένη στον λαιμό του.

Το διαπεραστικό στρίγκλισμα των φρένων τρύπησε σαν ηλιαχτίδα το σύννεφό του.

«Είσαι τρελός, άνθρωπέ μου; Θέλεις να πεθάνεις;»

Τον κοίταξε με απάθεια.

«Δεν θα πέθαινα. Απλώς θα διέκοπτα τη συνεργασία μου με τη ζωή».

Ο οδηγός τού αυτοκινήτου κούνησε το κεφάλι του με μια γκριμάτσα παραίτησης και συνέχισε, σίγουρος ότι είχε μπλέξει με τρελό και πως θα ξόδευε το σάλιο του άδικα.

*Δεν είναι η μέρα μου σήμερα, σκέφτηκε. Λίγο ήθελε να δει-
τερώσει το κακό. Μου φαίνεται, Θεούλη μου, πως κι εσύ θέλεις
ν' απολύσεις τον δούλο σου, ύψωσε το κεφάλι προς τον ουρανό
μόλις πάτησε το πόδι του στο πεζοδρόμιο.*

Το σύννεφό του είχε διαλυθεί. Εκείνη η γκριμάτσα του οδηγού έβαλε το δάχτυλο στην πληγή του. Στον νου ξεπετάχτηκε –χειρότερα από το αυτοκίνητο νωρίτερα– η γλωσσοκοπάνια η γυναίκα του, που συνέχια τον ψεγάδιαζε μ' εξευτελιστικούς μορφασμούς αηδίας και καταφρόνιας. *Αν το μάθει, είμαι τελειωμένος, χτύπησε συναγερμός μέσα του.*

Τώρα οι άνθρωποι είχαν ξαναπάρει σάρκα και οστά. Τους απέφευγε σαν να περπατούσε ανάμεσα σε κάκτους. Του 'ρθε ξαφνικό όταν συνειδητοποίησε πως αυτή η τυφλή διαδρομή –η «εξόδιος ακολουθία»– τον είχε οδηγήσει μπροστά σ' ένα νεκροταφείο. *Να κι άλλοι συνάδελφοι, το πήρε στην πλάκα την ώρα που δρασκέλιζε ατάραχος το κατώφλι.*

«Πού πάτε;» τον σταμάτησε ο υπάλληλος στην πόρτα.

«Στο οστεοφυλάκιο, κύριέ μου. Να πάρω τα οστά του πατέρα μου. Ορίστε και το κουτί! Θα τον θάψω στο χωριό, δίπλα στη μανούλα μου», του βγήκε αβίαστα το μελοδραματικό.

«Ανεβαίνετε την ανηφόρα και μετά όλο δεξιά. Θα το βρείτε ακριβώς μπροστά σας», του έδειξε με το χέρι.

Ήταν το πρώτο χαμόγελο της μέρας του. Άνοιξε το βήμα του, αλλά λίγο πιο κει τον έπιασε απ' τον λαιμό ένας φουκαριάρης.

«Να χωρεθούν τ' αποθαμένα σας, καλέ κύριε, δώστε μου κάτι για να φάω».

«Έπεσες στην περίπτωση, φίλε. Σε λίγο θα είμαστε δύο», τον άφησε να χάσκει. Εντυπωσιάστηκε με τον εαυτό του για το τουπέ και την ετοιμολογία του. *Μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια! Έλα, Χριστέ και Παναγιά! Τι άλλο θα δούμε ακόμα σήμερα!*

Καθώς προχωρούσε ανάμεσα στα μνήματα, σκιαχτήκε. Είδε και πολλούς συνομήλικους στην «τελευταία τους κατοικία» και τρόμαξε ακόμα περισσότερο. Αποφάσισε να μην κοιτάζει τριγύρω του. Ξύπνησε πάλι στο μυαλό του η δουλειά, το γραφείο. Και τι δεν θα 'δινε εκείνη τη στιγμή να 'βλεπε κι έναν σταυρό με τ' όνομα του αφεντικού του. Πόσες φορές τον είχε ξελασπώσει από τις λαμογιές του, πόσες άλλες κουκούλωσε στη γυναίκα του τις ερωτοδουλειές του, τόσα κόλπα με τα λογιστικά, κι εκείνος το μόνο που έκανε ήταν να του δείξει την πόρτα χαμογελαστός. *Αν έγλειφα ή κάρφωνα, ίσως να είχα καλύτερη τύχη. Αλλά εγώ, βλέπεις, ποτέ δεν κωλοτριβόμουν. Κοιτούσα μόνο τη δουλειά μου. Την πονούσα, ρε γαμώτο μου, την εταιρεία και την είχα σαν σπίτι, ξεσηκώθηκαν τα φυλλοκάρδια του.*

Λίγο παραπέρα έπεσε σε μια κηδεία. Του έκλειναν τον δρόμο και κάθισε σ' ένα παγκάκι.

Σεπτέμβριος κι έβραζε ακόμη ο τόπος από τη ζέστη. Τα λιγοστά λουλούδια στα πόδια των δέντρων γέρνανε σαν τον επαίτη στην πόρτα στου νεκροταφείου στις αχτίδες του ήλιου ζητιανεύοντας το φως τους.

Σιχαινόταν τις κηδείες. Κι ο λόγος ήταν και πάλι μπροστά του. Οι λίγοι πενθούσαν πραγματικά και οι πολλοί, φορώντας τις μάσκες του πένθους, έκαναν καταναγκαστικά έργα. Τα δάκρυα που έβγαιναν με το τσιγκέλι, τα μουλωχτά σχόλια, τα πέτσινα μοιρολόγια, τα προσποιητά συλλυπητήρια, οι γιαλαντζί επικήδειοι και, πάνω απ' όλα, τα μαύρα γυαλιά, όλα αυτά μαζί τον έκαναν μπουρλότο.

Ποτέ του δεν χώνεψε γιατί πήγαιναν πιο αργά κι από αυτοκίνητο σε μποτιλιάρισμα· ούτε οι νεκροί κέρδιζαν χρόνο κι οι ζωντανοί τσιγαρίζονταν περισσότερο. Ανέκαθεν θαρρούσε ότι τις κηδείες τις κάνουν οι ζωντανοί για τον εαυτό τους. Πως τους τάφους τούς φτιάχνουν για να τους υποσχεθούν πως δεν θα τους ξεχάσουν. Μα η ζωή κι ο χρόνος πάντα τα φέρνουν αλλιώς

και τους λησμονούν.

Οι έξι νεαροί άντρες που κουβαλούσαν το φέρετρο, στραβοπατούσαν απ' το βάρος του. Το μέτωπό τους λουστραρισμένο από τον ιδρώτα. Κι εγώ ένας βαστάζος είμαι, μοιρολόγησε κι αυτός. Ένα «φέρετρο» μιας επαγγελματικής ζωής δώδεκα χρόνων το κουτί μου. Αν ήταν άνθρωπος, σε μια μικρή κάσα θα τον βάζανε. Όχι σε τούτο το παλιόκουτο! τον έπιασε το παράπονο.

Παρομοίως του κάθονταν στο στομάχι και οι γάμοι. Καλός θίασος κι αυτοί! τους ξεφώνιζε όταν τον τραβούσε απ' το μανίκι η γυναίκα του σε κάποιον. Λίγοι χαίρονταν και οι υπόλοιποι σχολίαζαν. Και στις δυο περιπτώσεις, πάντως, δινόταν η ευκαιρία να βρεθούν χαμένοι γνωστοί και φίλοι και να θυμηθούν τα παλιά.

Πάνω που πίστεψε πως είχαν χωρίσει μια και καλή οι δρόμοι τους με τον τιποτένιο εργοδότη, άρχισε ν' αναβοσβήνει σαν τις αναλαμπές ενός μακρινού φάρου μες στο μπουλουκι μπρος του και πάλι το τρισάθλιο μούτρο του. Μια του φάνηκε πως του χαμογελούσε χαιρέκακα, την άλλη ότι τον έφτυνε κατάμουτρα και τότε πως τον έδειχνε στους υπολοίπους με το δάχτυλο στολίζοντάς τον. Ανέκαθεν του σηκωνόταν η τρίχα με το πρόσωπό του.

Τον έπιασε ταραχή και σφιχτόκλεισε τα μάτια του μέχρι να σιγουρευτεί πως όλη αυτή η αγέλη των λύκων είχε ξεμακρύνει. Μόνο σαν ησύχασαν όλα γύρω του τα ξανάνοιξε. Τους είδε να στρίβουν παραπάνω κι άρχισε να μαζεύει και πάλι τα κομμάτια του.

Δεν είχε φτάσει, όμως, στον πάτο. Στο εκνευριστικό καμπάνισμα μιας μεταλλικής πόρτας βγήκε απ' τα ρούχα του. Ρίχτηκε σαν λαγωνικό ν' ανακαλύψει την πηγή του βροντοκοπήματος. Είχε που 'χε το σεκλέτι του με την απόλυση, η χάβρα τής κηδείας κι ο σαματάς τής πόρτας τον αποτρέλαναν.

Δεν άργησε να βρει τη ρίζα του κακού. Ήταν ένας μεγαλοπρεπής και πολυτελέστατος οικογενειακός τάφος με μαρμάρινη επένδυση. Χωρίς να πάρει τα μάτια του από το υπόλοιπο νεκροταφείο, έσπρωξε δειλά την ξεκλείδωτη πόρτα και μπήκε.

Έσκυψε και την μπλόκαρε με το κουτί. Ένα σφύριγμα θαυμασμού τού ξέφυγε μόλις σηκώθηκε και τον καλοκοίταξε. *Μεγάλος σαν γκαρσονιέρα!*

Δεξιά και αριστερά, είχε από δύο συρταρωτές σαρκοφάγους, η μία πάνω στην άλλη σαν κουκέτες. Οι δύο αριστερές σφαιλισμένες με μια κακότεχνη μεταλλική κατασκευή και δυο μεγάλα γυαλιστερά λουκέτα. *Καινούργια*, ξενίστηκε. Ο πλατύς διάδρομος κατέληγε σ' ένα ξύλινο τραπέζι και μια καρέκλα κάτω από το μετέωρο παράθυρο. Αμέσως εξιχνίασε τον γρίφο με τη φασαριόζικη κι ανυπάκουη πόρτα.

Παρά το αεράκι, μια χαρακτηριστική και βαριά μυρωδιά τού έσπασε τη μύτη. Δεν ήταν εκείνη η πνιγηρή μπόχα της κλεισούρας. Του φάνηκε πως μύριζε τσιγαρίλα, αλλά δεν έπαιρνε και όρκο. *Μάλλον από κάποιο θυμιατό εκεί έξω*, την έβγαλε από το μυαλό του.

Πήρε το χαρτί της απόλυσης και μάγκωσε την πόρτα. Ακούμπησε το κουτί πάνω στο τραπέζι, δίπλα σ' ένα ποτηράκι με λάδι κι ένα σβησμένο σπαρματσέτο, και κάθισε στην καρέκλα. Στην πρώτη κίνηση την άκουσε να τρίζει από το βάρος του, αλλά γρήγορα σώπασε.

Όχι, όμως, και το κινητό του. Στην οθόνη πρόβαλε το αποκρουστικό πρόσωπο της λάμιας πάνω από το συνθηματικό «γυναικούλα μου». Ήξερε πως το ελέγχει. Απάντησε με βαριά καρδιά, αφού γνώριζε πως τα αντίποινα θα ήταν επώδυνα. Τον αγγάρεψε, ως συνήθως, για ψώνια πριν πάει στο σπίτι, επειδή η ίδια είχε να επιτελέσει το ιερό καθήκον της μπιρίμπας με τις φίλες της.

Είχε παντρευτεί με συνοικέσιο. Αυτή, κακομούτσουνη, αντρογυναίκα και στρίγγλα. Αυτό ήταν το τυχερό του. Όταν θύμωνε, ακόμα και οι Μαινάδες το 'βαζαν στα πόδια. Κόρη εισαγγελέα με προίκα, η Μαρία. Μεγαλοκοπέλα, αλλά κρατούσε από σόι. Αυτός, ένας συνεσταλμένος ανθρωπάκος, γυαλαμπούκας, περιγέλος από τα σχολικά του χρόνια. Κι οι δύο στ' αζήτητα. Τα 'χαν τα χρονάκια τους όταν τους κατέβασαν από το ράφι. Σαράντα αυτός, σαρανταφεύγα η «πολύφερνη» νύφη. Ο δάσκαλος πατέρας του ήταν φίλος με τον εισαγγελέα και

συμφώνησαν να ενώσουν τις κακομοιρίες των παιδιών τους.

Έτσι, το πλουσιόσπιτο –η συζυγική στέγη που πήρε προίκα στο Ψυχικό– έγινε η φυλακή του. Ήταν που ήταν σπιτόγατος, με το που παντρεύτηκε απόγινε. Ποτέ δεν έδωσε δικαίωμα. Ούτε πατούσε το στεφάνι του, ούτε ξενοκοιμόταν' υπόδειγμα οικογενειάρχη. Ένα παραπάνω που ήταν ζεμένος στη δουλειά απ' το πρωί μέχρι τ' απόγευμα και το πολύ πολύ να 'βγαινε για κάνα κρασάκι με τον Στέλιο, βία τρεις φορές τον μήνα. Όμως η κακίστρω ήταν καλή μαγείρισσα κι αυτό έκανε την κόλαση πιο υποφερτή. *Κάνει έναν μουσακά, να γλείφεις τα δάχτυλά σου, την παίνευε σε όλους στη δουλειά, αλλά ευχαρίστως, αν μπορούσε, θα της έμπηγε τα δικά του στα μάτια της.*

Έκλεισε το τηλέφωνο και ξεφύσησε με ανακούφιση που απαλλάχτηκε απ' τον βραχνά της. Βάλθηκε να εξετάζει σπιθαμή προς σπιθαμή τον χώρο. Δεν έλεγε πολλά πράγματα, εκτός απ' το μέγεθος βέβαια, αλλά περιέργες σκέψεις άρχισαν να τον πολιορκούν. Τραπέζι και καρέκλα υπήρχαν, φως έμπαινε, το κινητό είχε σήμα, θα φόρτιζε τον φορητό υπολογιστή στο σπίτι, τίποτα δεν του έλειπε. *Γιατί να μην δοκιμάσω την τύχη μου; Δεν χρειάζεται πολλή δουλειά. Μ' ένα γερό σκούπισμα κι ένα καλό καθάρισμα θα γίνει σαν καινούριο! Α, να φτιάξω και το παράθυρο, να μην πουντιάσω από το κρύο, άρχισε ν' αγκαλιάζει τη σκέψη.*

Για λίγο τα ξανασούρωσε στο μυαλό του. Κατέληξε πως είναι σαν τον κουτσό που βρήκε τον κατήφορο. *Ελεύθερος επαγγελματίας θα λέω, κορδώθηκε, όπως το φιλαράκι μου ο Στέλιος. Ο χώρος είναι καλός. Τι καλός; Περίκαλος! Τι κάνουν άλλωστε οι λογιστές; Θάβουν έσοδα βαθιά, να μην τα βρίσκει το κράτος. Σάμπως τα δεύτερα βιβλία που κρατούσα για τη λέρα δεν είναι σαν τις σαρκοφάγους εδώ μέσα;*

Σιγά σιγά η ιδέα έπιανε ρίζες στο μυαλό του. Νοερά τα συναρμολογούσε όλα μέσα του και το δημιούργημά του του φιλοάρεσε. Το επίδομα ανεργίας και η παχυλή αποζημίωση έφταναν και περίσσευαν για να βουλώσουν το στόμα της γυναίκας του.

Αισιόδοξος πια, σηκώθηκε για τον δρόμο της επιστροφής. Μάσησε δύο τσίχλες και με τη μισή σφράγισε πρόχειρα το παράθυρο. Με την άλλη μισή την πόρτα. Άφησε το κουτί στο τραπέζι. Για να σιγουρευτεί για την ασφάλεια του χώρου ως την επομένη.

Τώρα, σε αντίθεση με το πρωί, το μυαλό του δούλευε στο φουλ. Έψαχνε εναγωνίως να κατεβάσει ιδέες για το τι θα έλεγε στο σκιάχτρο του σπιτιού, γιατί, *αλλιώς, έχετε γεια θρυσούλες!*

«Τι έχεις πάλι;»

«Τι να 'χω, ρε Στέλιο, δεν ξέρεις; Με σταύρωσε πάλι σήμερα η... γυναικούλα μου. Κάθε φορά που γυρίζω απ' τη δουλειά, ψάχνω να κρυφτώ σαν τον μυθικό συνονόματό μου να μη με φάει ο Πολύφημος. Πάντα την πετυχαίνω καρφωμένη μπροστά στην τηλεόραση. Έχει γουβιάσει ο καναπές από τον πισινό της! Και σαν να μην έφτανε αυτό, με στρώνει στην κατσάδα για τη δουλειά και για τον ψωρομισθό που φέρνω στο σπίτι. Πως χαράμισε μαζί μου τα καλύτερά της χρόνια ενώ τη ζητούσαν τα ομορφότερα παλικάρια. “Χαμένο κορμί” μ' ανεβάζει, “χαραμοφάη” με κατεβάζει. Εγώ θα μαρτυρήσω, αυτή παριστάνει την αγία! Κατάλαβες τώρα;»